

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „РАЗУЗНАВАНЕ“

1612 София, ул. „Хайдушка поляна“ 12

Рег. № 12 - 1055 / 18.03.2024

18.03.2024 г.

Екз. № 2

ДОКЛАД

ОТНОСНО: Дейността на Държавна агенция „Разузнаване“ през 2023 г.

През 2023 г. Държавна агенция „Разузнаване“ (ДАР) осъществяваше разузнавателна дейност по установяване, предотвратяване и противодействие на заплахите и рисковете за националната сигурност и осигуряване на стратегическо и текущо информационно обезпечаване на държавното ръководство и институциите на Република България за реализиране на приоритетите на страната ни в областта на външната политика, икономиката, енергетиката и защитата на конституционно установения ред в рамките, определени от закона.

ДАР адаптира оперативната и информационната си дейност, насочвайки основните си ресурси към придобиване на разузнавателна информация, свързана с произтичащите от конфликтните зони заплахи за сигурността на България, обезпечаване противодействието по линия на миграционните процеси, засягащи нашата страна и региона, придобиване на разузнавателна информация по трансгранични процеси и конкретни казуси, оказващи негативно влияние върху националните интереси.

През отчетния период бяха създадени условия за оптимизиране на работата по линия на хибридните заплахи, киберсигурността и наблюдението на виртуалното пространство, повишаване нивото на ситуационната осведоменост в Агенцията и взаимодействието с други държавни органи.

В процеса на дейността си ДАР осъществяваше взаимодействие с разузнавателните звена на ЕС и НАТО и с партньорски разузнавателни служби.

I. ОЦЕНКА НА ВЪНШНАТА СРЕДА НА СИГУРНОСТ ПРЕЗ

2023 г.

Външната среда на сигурност през 2023 г. остана трайно влошена в резултат основно на:

- продължаващата руска агресия на територията на Украйна, липсата на перспективи за скорошното ѝ прекратяване и съпътстващите войната последици и рискове;

- конфронтацията между „Хамас“ и Израел и постепенното въвличане на външни сили в конфликта с риск за дестабилизация на Близкия изток и засилване на екстремистките нагласи и дейност в регионален и глобален план;

- периодичното активизиране на регионални кризи в Кавказкия регион, Близкия изток и Северна Африка;

- устойчивата тенденция на проявление на асиметричните заплахи, произтичащи от дейността на терористични организации, екстремизма, нелегалната миграция, наркотрафика и организираната престъпна дейност;

- нарастването на хибридната активност на държавни и недържавни субекти;

- въздействието на регионалните конфликти и кризи върху глобалните икономически процеси и отражението им в икономиките на конкретните държави;

- амбициите на международни и регионални фактори за влияние на Балканите;

- наличието на „замразени“ конфликти в постсъветското пространство и възможностите за тяхното реактивиране и използване като средство за натиск, което продължи да оказва отрицателно влияние върху сигурността в Черноморско-Каспийския регион.

Русия продължи агресията си срещу Украйна с цел окупиране на нови територии, като разчиташе на своето превъзходство във военно, демографско и икономическо отношение, както и на очакванията за намаляване на западната военна и финансова подкрепа за Украйна.

Руската инвазия генерираше преки рискове и заплахи (в т. ч. политически, икономически, социални, екологични и по линия на сигурността) и за съседните на Украйна държави, Черноморския регион и Европа като цяло.

Посредством реализирането на пропагандни и хибридни операции Москва се опита да внесе разделение в западната общност, като същевременно търсеше възможности за излизане от изолацията и разширяване на кръга държави, склонни да си сътрудничат с Русия.

През 2023 г. Русия предприе стъпки за трайно преориентиране на външната си политика към Азия, Африка и Латинска Америка. Москва и Пекин продължиха сътрудничеството си на стратегическо и ситуативно ниво за налагане на концепцията за т. нар. Глобален Юг в противовес на Запада.

Провежданата от Китай политика на геополитическо утвърждаване, взаимодействието с Русия и засилването на провокациите от страна на КНДР постепенно прераснаха в предизвикателство за сигурността не само на Азиатско-Тихоокеанския регион, но и в глобален план.

Нестабилността в страни от Западните Балкани, както и конфликтите в Близкия изток и Северна Африка продължиха да пораждат рискове за сигурността. Обстановката беше негативно повлияна от прояви на национализъм и от амбициите за влияние на външни фактори в посочените региони.

Политическите процеси дадоха своето отражение в икономически план, като забавиха започналото възстановяване на глобалната икономика, предизвикаха несигурност на световните пазари на зърно и енергоносители с увеличение и/или колебания на техните цени, усилиха инфлационния натиск и прекъснаха (или удължиха) логистичните вериги за снабдяване. В този контекст за държавите от ЕС беше предизвикателство осигуряването на стабилни и алтернативни на руските доставки на петрол и природен газ.

Негативно въздействие върху външната среда на сигурност оказваха опитите за възобновяване активността на терористични структури, действията на държавни и неправителствени фактори за хибридно влияние, трансграничната организирана престъпност, наркотрафикът и нелегалната миграция.

ЕС и НАТО запазиха ролята си на основни стабилизиращи фактори в глобален и регионален план.

II. ОПЕРАТИВНА РАБОТА

Основни приоритети в оперативната работа на ДАР през 2023 г. бяха провеждането на активна разузнавателна дейност и оперативни мероприятия в държави, генериращи рискове и заплахи за сигурността и/или интересите на България и партньорите ни от ЕС и НАТО, както и придобиването на актуална, своевременна и достоверна разузнавателна информация по основните задачи, стоящи пред Агенцията.

Вниманието беше фокусирано към подобряване на работата със съществуващата мрежа от оперативни източници и увеличаване на агентурния апарат и разузнавателния капацитет на ДАР. В допълнение бяха предприети конкретни действия за разширяване на възможностите за осъществяване на разузнавателни операции и мероприятия за влияние в защита на интересите и позициите на България по регионални и международни въпроси. Разузнавателната дейност беше извършвана при отчитане на рисковите фактори в обстановката и специфичните особености във всяка една от разузнаваните страни, както и на необходимостта от запазване на високи нива на сигурност за оперативния състав и източниците на Агенцията.

През 2023 г. беше възстановена прекъснатата в предишни периоди работа на някои задгранични резидентури, като същевременно беше увеличен капацитетът на други задгранични структури с цел цялостно активизиране на разузнавателната дейност по основните направления. Направени бяха преглед и анализ на задграничните структури на Агенцията, които показаха необходимостта от допълнително оптимизиране и разширяване на оперативното присъствие през настоящата 2024 г. чрез разкриване на нови позиции в страни и зони, в които ДАР към момента не разполага със/поддържа ограничено разузнавателно присъствие.

През 2023 г. беше активизирана работата за разширяване на агентурния апарат на ДАР. Предприети бяха допълнителни мерки за повишаване на сигурността на връзката с тях, конкретизиране на разузнавателните им задачи,

разширяване на възможностите им и повишаване на контрола върху извършваната от тях дейност.

През 2023 г. продължи работата за откриване на нови оперативни разработки на лица с разузнавателни възможности и перспективи за привличане към оперативно сътрудничество с ДАР.

Бяха предприети действия за разширяване на сътрудничеството с другите специални служби на България по линия на външното контраразузнаване и асиметричните заплахи, с акцент върху противодействието на тероризма, организираната престъпност, наркотрафика и нелегалната миграция.

През 2023 г. оперативни служители на ДАР наблюдаваха постоянно процесите с мигрантските потоци към и през територията на нашата страна. Агенцията оказваше съдействие на други институции в страната при разглеждане на молби на кандидати за хуманитарен и бежански статут. ДАР даваше свои становища, предложения и извършваше проверки в хода на процедури за придобиване на българско гражданство по обща натурализация и български произход в координация с ДАНС и администрацията на президента на България.

III. ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧНА РАБОТА

Динамичните развития във външната среда на сигурност през 2023 г., оказващи пряко или косвено влияние върху националната сигурност и интересите на нашата страна и съюзни държави, предопределяха акцентите в информационно-аналитичната дейност на ДАР. На база придобиваната разузнавателна информация, до държавното ръководство и компетентните български институции бяха своевременно изготвяни информационно-аналитични материали по наблюдаваните държави, региони и проблеми.

По линия на международното сътрудничество ДАР регулярно изготвяше информационни материали, предназначени за разузнавателните звена на НАТО и ЕС, както и за чуждестранни партньорски служби.

Приоритетна цел на ДАР продължи да бъде повишаването на качеството на изготвяните информационно-аналитични материали.

IV. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

По линия на международното сътрудничество основни цели на работата през 2023 г. бяха: разширяване на базата на работа с чуждестранни разузнавателни и контраразузнавателни служби в двустранен и многостранен аспект; обмен на разузнавателна информация по приоритетни за ДАР и България теми и придобиване на данни относно конкретни рискове и заплахи за сигурността и националните интереси на страната ни.

I. Двустранно сътрудничество

През 2023 г. отношенията със стратегическите партньори на ДАР от ЕС и НАТО бяха интензивни по всички основни направления на сътрудничеството (срещи на ръководно и експертно ниво в рамките на двустранни и многостранни формати, съвместни оперативни и технически разработки, курсове и обучения, срещи с официални представители на партньорски служби, акредитирани към ДАР, и т. н.), надграждайки нивата от 2022 г. както по отношение на провежданите мероприятия, така и по информационния обмен. Оценката им за сътрудничеството и разузнавателния принос на ДАР е висока. Запази се тенденцията експертизата на ДАР да бъде търсена с акцент върху работата по съвместни оперативни мероприятия по цели и задачи от взаимен интерес.

Продължи развитието на отношенията със специални служби от Централна и Западна Азия и страните от Персийския залив.

II. Многостранно сътрудничество

По линия на многостранното сътрудничество бяха изпълнявани задачи по всички основни направления - НАТО (Цивилния разузнавателен комитет - СИС, и Военния разузнавателен комитет - МИС), ЕС (Единното звено за разузнавателен анализ), многостранните клубове на разузнавателните служби (Конференцията на външните служби от ЕС + Великобритания, Швейцария и Норвегия, Европейския колеж по разузнаване, Средноевропейската конференция, Югоизточноевропейската конференция, Централноевропейската конференция): участие в годишните пленарни срещи на ръководно ниво, както и в голяма част от работните групи на експертно ниво.

V. СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА

През 2023 г. не бе установен нерегламентиран достъп до класифицирана информация и не бяха констатирани случаи, пораждащи преки рискове или заплахи, касаещи персоналната, физическата и индустриалната сигурност, сигурността на комуникационно-информационните системи и криптографската сигурност, насочени към ДАР, към други държавни структури и служби за сигурност на България или на структури на ЕС и НАТО.

Организацията на дейността по защита на класифицираната информация в Агенцията е на необходимото ниво и осигурява надлежна защита от нерегламентиран достъп до създаваната, обработваната, съхраняваната и предоставяната в ДАР класифицирана информация.

VI. ВЪТРЕШНА СИГУРНОСТ И ОХРАНА

През отчетния период не бяха констатирани проблеми във вътрешната сигурност и охраната, застрашаващи дейността на ДАР. Ефективно бяха осъществявани проверка и контрол на лицата, посещаващи района на Агенцията.

Продължи доброто взаимодействие с дирекция „Информационно и комуникационно обслужване и сигурност на информацията“ на МВнР по въпроси, касаещи защитата на класифицираната информация и обезпечаването на физическата сигурност на дипломатическите и консулските представителства на страната ни.

VII. ОТБРАНИТЕЛНО-МОБИЛИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА

През 2023 г. отбранително-мобилизационната подготовка (ОМП) в ДАР се провеждаше в съответствие с утвърдените мероприятия в Плана на Агенцията. Основните дейности бяха свързани с превенция и обучение, както и с изготвяне на доклади, мнения и становища по проекти на нормативни и организационни документи в областта на ОМП.

VIII. ПРАВНОНОРМАТИВНА ДЕЙНОСТ

Основни цели в тази област бяха правилното и пълноценното прилагане в ДАР на нормативните и вътрешноведомствените правила и усъвършенстването на правната рамка за функционирането на Агенцията. Обезпечена беше законосъобразност при изпълнението на задачите на ДАР в оперативно-разузнавателен аспект, по линия на човешките ресурси, при защитата на класифицираната информация и комуникациите, при осъществяването на сътрудничество с български и чуждестранни органи и при извършването на доставки и услуги, свързани с материално-техническото осигуряване. Изготвени бяха предложения за вътрешноведомствени актове, ДАР участва в изготвянето на проекти на актове на Министерския съвет в сфери, свързани с нейната компетентност. Звеното за правнонормативна дейност подпомагаше взаимоотношенията на ДАР с министерства, агенции и други институции, както и с българските специални служби и с чуждестранни партньори на Агенцията.

IX. КАДРОВА И ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ. ПСИХОЛОГИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ

Сред приоритетите в дейността на ДАР по това направление през 2023 г. бяха: управление на човешките ресурси; повишаване на професионалната квалификация на служителите на Агенцията; първоначална подготовка на новоназначените служители; психологическо осигуряване на основни дейности на ДАР.

Въпреки активната и целенасочена работа за набиране на кадри, процентът на незаетите щатни бройки в Агенцията остава висок. Направеният през годината анализ сочи, че основните причини за ниската успеваемост при подборния процес са свързани с психологическа непригодност; нисък коефициент на интелигентност и ниско ниво на обща култура, в повечето случаи несъответстващи на образователно-квалификационната степен, която притежават; недобро здравословно състояние на кандидатите и други причини.

X. ОПЕРАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ

Дейността по това направление беше насочена към разширяване на информационните системи на ДАР, подобряване на тяхното качество и надеждност и дигитализация на процесите. Продължи оказването на подкрепа за оперативната и информационно-аналитичната работа, както и на дейностите по обезпечаване сигурността на Агенцията. Значително внимание беше отделено на защитата на информационните системи от кибератаки. Кадровият дефицит по отношение на квалифицирани и технически грамотни експерти ограничава възможностите за развитие на системата за оперативно-техническо осигуряване.

XI. ОПЕРАТИВЕН ОТЧЕТ И АРХИВ

През 2023 г. продължиха поддържането и актуализацията на базите данни на ДАР. За целите на Агенцията и на други служби за сигурност бяха извършвани проверки във връзка с проучвания за надеждност за работа с класифицирана информация и др. Съгласно изискванията на Закона за Националния архивен фонд бяха осъществявани необходимите дейности за обработка, преглед и експертиза на съхраняваните в архива на ДАР документи, както и за определяне на тяхната историческа и справочна стойност.

XII. ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ И МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ

Основни приоритети в дейността на ДАР във финансово-стопанската сфера бяха: изграждането и поддържането на адекватен потенциал, даващ възможност за гъвкавост при изпълнението на задачите за материално-техническо осигуряване на дейността на Агенцията; провеждането на процедури в съответствие със Закона за обществените поръчки и Вътрешните правила за управление на цикъла за обществените поръчки; поддръжката и обновяването на имотите, предоставени за управление на ДАР, с цел създаване на адекватна работна среда. Тенденцията за недостатъчно финансово осигуряване посредством държавния бюджет се запази.

XIII. ФИНАНСОВ КОНТРОЛ

През 2023 г. в ДАР бе създаден отдел за предварителен финансов контрол, подпомагащ дейността на финансовия контролор. Превантивната контролна дейност се състои в проверки на документи, факти и обстоятелства, отнасящи се до финансовата дейност на Агенцията, чрез които се минимизират рисковете от грешки и нарушения.

XIV. ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Дейността по това направление беше насочена към предоставяне на обективна независима оценка относно съответствието на финансово-стопанската дейност в ДАР с нормативните и вътрешните актове. Основна цел беше гарантирането на законосъобразност, ефективност и икономичност на дейностите в Агенцията.

XV. ИНСПЕКТОР

През 2023 г. дейността на инспектора на ДАР бе насочена към изпълнение на законоустановените му правомощия по установяване и предотвратяване на закононарушения и подобряване качеството и ефективността на работата в Агенцията. Осъществени бяха тематични проверки в приоритетни области на контролната дейност, като управлението и разпореждането с материални средства и активи на ДАР, финансовата дисциплина при отпускане, разходване и отчитане на „средствата за особени разходи“, предотвратяването на конфликта на интереси и потенциалните корупционни рискове и др. Наред с проверките, през отчетния период, инспекторът изготви докладни записки и предложения до председателя на ДАР, с акцент върху необходимостта от провеждане на психологически тестове за лоялност и интегритет сред служителите, с цел профилактика и превенция на негативни явления и поведение, увреждащо интересите на Агенцията и доверието в работата на разузнаването сред обществото.

Извършен бе преглед на действащи вътрешноведомствени документи, регламентиращи реда и начина на управление и разпореждане с материални

средства при предоставянето и ползването на служебни мобилни и други електронни устройства и SIM карти, въведени в ДАР в периода 2019 - 2021 г. Констатациите в доклада до председателя на ДАР свидетелстват за неефективност, системно неизпълнение на разпоредби от определени служители и недобра финансова дисциплина в проверяваната област, за които значително са допринесли съмнителни от гледна точка на законосъобразността управленски решения и действия на бившето ръководство на Агенцията. Предприети са действия за актуализиране и оптимизиране на действащите вътрешни разпоредби.

Под ръководството на инспектора назначена от председателя на ДАР комисия извърши проверка за наличността и спазването на сроковете за подаване на декларации от служителите на ДАР по чл. 35, ал. 1 от ЗПКОНПИ, във връзка с §2, ал. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗПКОНПИ. По отношение на декларациите за имущество и интереси бе отчетена добра организация и спазване на сроковете, въведени в ДАР с изискуемите по закон вътрешни правила. Не са подавани, съответно разглеждани, сигнали с твърдения за конфликт на интереси.

През август 2023 г. по повод обективизирането в документ до министър-председателя на България и до зам. министър-председателя на данни за комплексни неправомерни действия, извършени от ръководен служител на Агенцията, инспекторът взе участие в протеклата вътрешна проверка, в частта по изследване на действията на служителя, носещи белезите на корупция. За корупционните практики свидетелстваха привилегиите в кариерното му развитие и финансовото облагодетелстване чрез въвеждане на тенденциозни условия в правилата за работната заплата в ДАР (ползващи единствено визирания служител), заобикаляне на разпоредби, касаещи дългосрочните и краткосрочните му командировки в чужбина и др. Впоследствие служителят бе освободен от работа в Агенцията.

В края на 2023 г. инспекторът извърши проверка по изпълнението на въведените през август 2022 г. нови Вътрешни правила, регламентиращи условията и реда за планиране, разходване и отчитане на средствата за „особени разходи“ в ДАР. Анализът на установените с проверката действия по разпореждане с тази

специфична категория бюджетни средства за периода 2022 - 2023 г. показва, че е постигнато подобряване на финансовата дисциплина в ДАР.

Съгласно чл. 23, ал. 2 от ЗДАР, инспекторът предоставя подробен доклад за резултатите от дейността си през 2023 г. на министър-председателя на Р България и на председателя на Агенцията.

XVI. КООРДИНАЦИЯ С ОРГАНИТЕ ЗА ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ И СПЕЦИАЛНИТЕ СЛУЖБИ

В изпълнение на Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност, през 2023 г. ДАР продължи да взаимодейства на оперативно и информационно ниво с компетентните държавни органи и българските служби за сигурност, както и с министерствата и ведомствата, имащи отношение към сигурността на България. През отчетния период ДАР участва в междуведомствени срещи и работни групи на равнище ръководство на Агенцията или на експертно ниво.

ДАР продължи да изпълнява задълженията си по линия на Междуведомствения съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките при Министерския съвет.

XVII. ИЗВОДИ

През 2023 г. ДАР работи за защита на националната сигурност и интересите на България в изпълнение на функциите, определени ѝ от ЗДАР.

Въпреки ограничените ресурси, Агенцията продължи да усъвършенства оперативно-разузнавателната и информационно-аналитичната си дейност с цел информационно осигуряване и подпомагане на държавното ръководство на България за реализиране на приоритетите на страната ни в областта на националната сигурност, външната политика, икономиката и защитата на конституционно установения ред.

Продължи подобряването на цялостната дейност на Агенцията по отношение на: условията на труд; дигитализацията на процесите в областите, където

това бе възможно и целесъобразно; повишаването на сигурността и ефективността на оперативно-разузнавателната работа; активизирането на взаимодействието с други държавни институции от системата за национална сигурност на България, разузнавателните структури на ЕС и НАТО и с ключови партньорски служби.

Ресурсното осигуряване на Агенцията позволява поддържането на постигнатото ниво на разузнавателна работа, но очертаващото се като трайно недофинансиране на дейността на ДАР възпрепятства преодоляването на кадровия дефицит, технологичното обновление и придобиването на нови способности.

18.03. 2024 г.

С о ф и я

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДАР

(Антоан Гечев)

отп. в 2 екз.

1 - ДАР

2 - Министър-председател

изп. 181067 (15.03.2024 г.)

отп. 359252 (15.03.2024 г.)

100-100